

KARIERA MĘŻA I OJCA

Mgr Marta Pietrycha - KUL Lublin

Ur. 07 października 1992 roku w Rzeszowie. Absolwentka Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku. W 2011 – 2014 licencjat z pedagogiki (specjalność: pedagogika wczesnoszkolna i opiekuńcza) na Wydziale Zamiejscowym Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli, w latach 2012 – 2015 licencjat z ekonomii (specjalność finanse i bankowość) na Wydziale Zamiejscowym Prawa i Nauk o Gospodarce KUL w Stalowej Woli, w latach 2014 – 2016 magister z pedagogiki (specjalność: edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne oraz edukacja integracyjna i oligofrenopedagogika) na Wydziale Zamiejscowym Prawa i Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli. Obecnie doktorantka i roku pedagogiki, studentka V roku ekonomii, członek i sekretarz Interdyscyplinarnego Koła Naukowego Studentów „Nowoczesne Kształcenie” KUL w Stalowej Woli. Zainteresowania: pedagogika wczesnoszkolna, finanse i bankowość.

Wstęp

W ówczesnych czasach coraz częściej porusza się kwestie ojcostwa. Wielu naukowców zwraca uwagę na fakt, iż wprawdliwemu funkcjonującej rodzinie występuje ojciec i matka. Ojciec jest nie tylko odpowiedzialny za wyżywienie i utrzymanie rodziny ale również za wychowanie swoich dzieci. Ojcostwo jest więc powołaniem i wyzwaniem mężczyzny. Mężczyzna poprzez fakt bycia ojcem może sprawdzić się w swojej roli, sprawdzić czy podoła trudom ojcostwa, czy będzie tym życiowym osiągnięciem. Bo ojcostwo to również ciężka praca – kariera.

1. Pojęcie ojca

W literaturze przedmiotu przez pojęcie ojca rozumiemy mężczyznę, który „ma własne dziecko lub dzieci i podejmuje rzeczywiste role, które ma on do spełnienia w rodzinie”¹. W definicji tej zwraca się uwagę na znaczenie ojca w budowaniu życia rodzinnego swoich dzieci. Bo w charakterystyczną cechą mężczyzny jest „skuteczność w działaniu, przedsiębiorczość, wola walki”². Mężczyzna realizuje się w potrzebie „dawania siebie przez pracę, opiekę, działanie dla żony i dzieci”³.

Według B. Warczaka ojciec to dawca życia, troskliwy i kochający opiekun. To mądry i doświadczony mężczyzna, który „lepiej od dziecka wie, gdzie leży jego dobro, i który w swoim skutecznym oddziaływaniu wychowawczym musi się nieraz dla dobra dzieci uciekać do surowości i kar, któremu wreszcie ze strony dzieci należy się posłuszeństwo, szacunek, wzajemna miłość i opieka w starości”⁴. Zdaniem B. Warczaka ojciec winien być swym sercem oddać się swoim dzieciom. To dzieci powinny zobaczyć w nim troskliwego i kochającego opiekuna.

W książce pt.: „Zadziwiający wpływ tatusia” autorstwa J. McDowel i N. Wakefield czytamy, że ojciec to „ktoś obecny na co dzień, ktoś, kogo obecność bardzo cieszy”⁵. A więc istotnego

¹ T. Sosnowski, *Ojciec we współczesnej rodzinie. Konspekt pedagogiczny*, Warszawa 2011, s. 14.

² J. Augustyn, *Ojcostwo. Aspekty pedagogiczne i duchowe*, Kraków 2006, s. 198.

³ Tamże.

⁴ S. Jabłoński (red.), *Ojciec*, Poznań 2000, s. 51.

⁵ J. McDowel, N. Wakefield, *Zadziwiający wpływ tatusia*, Warszawa 1994, s. 23.

znaczenia nabiera bliskość ojca, jego kontakt, czynne współuczestnictwo w życiu dziecka.

W definicji ojca nie sposób jednak pominąć ojca w roli gwaranta bezpieczeństwa. Itak jest on pierwszą osobą, do której „biegnie się w razie niebezpieczeństwa, znajomym i bezpiecznym schronieniem (...) to ktoś, u kogo, niczym w bezpiecznej przystani, dziecko może w każdej chwili schronić się przed niebezpieczeństwem”⁶.

Ojciec to również bliski i serdeczny przyjaciel, radosny towarzysz. To także przewodnik i doradca, na którego zawsze można polegać. To ojciec pokazuje dziecku ten prawdziwy obraz świata, jest przebaczący i godny zaufania⁷.

Mówiąc o ojcu mamy również na myśli termin ojcostwa. Ojciec jest pewnym stanem, z kolei ojcostwo związane jest ściśle podejmowanymi działaniami wychowawczymi czy też czyśto opiekuńczymi.

J. Pulikowski ojcostwo nazywa procesem, w który zaangażowany jest mąż – ojciec w każdym momencie życia rodziny. Autor zwraca uwagę na etapy „dochodzenia do ojcostwa i pełnienia roli ojca”⁸. Należy do nich:

- „samowychowanie siebie do pełnienia roli ojca,
- wybór żony – matki swych dzieci,
- stworzenie warunków do przyjęcia dziecka,
- zaplanowanie poczęcia oraz udział w poczęciu,
- towarzyszenie w rozwoju dziecka do porodu, a także udział w porodzie,
- udział w wychowaniu dziecka, uczenie go rozumienia świata, wprowadzanie w świat dorosłych, wprowadzanie w domu zasad dających poczucie bezpieczeństwa i stabilności,
- przewodzenie rodzinie aż do wyjścia dziecka z domu”⁹.

O procesie mówi również J. Witczak. Zdaniem autora ojcostwo jest procesem „nie mniej ważnym w wychowaniu rodzinnym niż macierzyństwo”¹⁰. Dlatego też być współcześnie dojrzałym ojcem będzie oznaczało – „posiąść umiejętność poważnego przeorientowania swojego dotychczasowego życia (...) i ciągłe czuwanie nad tym, aby towarzysząc wzrostowi i rozwojowi dziecka, nie zapomnieć o konieczności własnego wraz z nim dorastania”¹¹.

Zdaniem I. Bańki ojcostwo to „trud, który przynosi piękne owoce. Pierwszy uśmiech, duma z pokonywania przeszkód, radość z patrzenia na rozwój i dorastanie swoich dzieci”¹². A wic mimo ciężkich chwil, wielu wyrzeczeń i poświęceń przychodzi i każdego mężczyzny czas, kiedy to doceni i z dumą popatrzy na swoje dzieci.

Termin ojcostwo wiązany jest ściśle z relacją występującą w rodzinie. Mowa jest tu w pierwszym rzędzie o relacji zachodzącej pomiędzy matką dziecka, a ojcem, a więc między kobietą i mężczyzną. Womawianej relacji to kobieta we wzajemnym odniesieniu czyni mężczyznę ojcem. Kolejna to relacja ojca z dzieckiem. Polega ona na wypełnieniu przez ojca obowiązków oraz zapewnieniu dziecku jego podstawowych potrzeb. Warto zaznaczyć, iż dla osób wierzących ojcostwo związane jest z jeszcze jedną relacją, z relacją do Boga Stwórcy. W przykazaniu czwartym czytamy – „Czuj ojca swego i matkę swoją”¹³.

Ojcostwo to również ogromna szansa i wyzwanie. Zdaniem Jana Pawła II ojcostwo stanowi dla każdego mężczyzny „ogromne wyzwanie, a zarazem szansę na sprawdzenie siebie, swojej

⁶ Tamże, s. 20.

⁷ Tamże, s. 24.

⁸ T. Sosnowski, jw. s. 16.

⁹ J. Pulikowski, *Warto być ojcem*, Poznań 1998, s. 58.

¹⁰ T. Sosnowski, jw. s. 15.

¹¹ J. Witczak, *Ojcostwo bez tajemnic*, Warszawa 1987, s. 26.

¹² I. Bańka, *Ojcostwo*, <http://www.niedziela.pl/artukul/106608/nd/Ojcostwo> (03 listopad 2016).

¹³ D. Kornas – Biela, *Oblicza ojcostwa*, Lublin 2001, s. 193-194.

odpowiedzialności i współodczuwania z małżonką – matką. Bycie ojcem stać się może głębokim powołaniem, gdyż dzięki niemu mężczyzna rozpoznaje siebie w nowej roli, która stanowi dla niego najwyższe ze wszystkich życiowych osiągnięć¹⁴. Mężczyzna poprzez fakt bycia ojcem może sprawdzić się w swej roli, sprawdzić czy podoła trudom ojcostwa, czy będzie tym życiowym osiągnięciem. Bo ojcostwo to również ciężka praca – kariera.

2. Pojęcie kariery

Termin kariera zapożyczony został z języka włoskiego – *carriera* i oznacza „plac gonitwy, tor wyścigowy, szybki bieg, jazdę galopem”¹⁵. W języku angielskim przez pojęcie – *carrer* rozumiemy „podróż, wędrówkę np. słońca po niebie”¹⁶. Z kolei w języku polskim oznacza „drogę dla wozów, miejsce ogrodzone do konnej jazdy”¹⁷, jak również „zawód, drogę życia, zatrudnienie, widoki, cel dążenia, los w życiu, poprawa bytu”¹⁸.

Niemniej jednak na potrzeby poniższego artykułu zwrócono szczególną uwagę na definicję zaczerpniętą z języka francuskiego. Kariera w jego ujęciu oznacza szybki awans zawodowy.

W naukach społecznych tematyka kariery została poruszona w latach 40. XX wieku¹⁹. W ujęciu socjologicznym przez pojęcie kariery zawodowej rozumie się „obiektywne fakty społeczne polegające na przesuwaniu jednostek ludzkich z niższych pozycji do wyższych”²⁰. Dlatego też jednostką jego miary jest władza, przywileje, zadania i prestiż. Pod kątem ideologicznym oznacza „indywidualne sukcesy zawodowe, które nadają kierunek ludzkim działaniom życiowym”²¹. Zaś w sensie moralnym oznacza powiązanie społecznego systemu wartości. Łączy tutaj postawy życiowe i obowiązki jakie wynikają z prowadzonej działalności. Z kolei w sensie psychologicznym kariera zawodowa to „wielowymiarowy, indywidualny scenariusz przebiegu życia zawodowego, obejmujący różne aspekty aktywności”²². Mowa jest tu o aspekcie: zawodowym, psychologicznym, życiowym i społecznym.

Potocznie zrobić karierę oznacza „zdobyć powodzenie materialne, popularność, osiągnąć wysokie prestiżowe stanowisko”²³. Takie rozumienie terminu kojarzone jest często z osiągnięciem sukcesu życiowego bądź zawodowego. Może być używane w odniesieniu do własnej aktywności zawodowej, która mierzona jest poprzez uzyskane kwalifikacje.

Na podstawie powyższych definicji pojęcia kariery można stwierdzić, iż kariera to sukces (awans) zawodowy, to przebieg pracy zawodowej czy też przechodzenie jednostki bądź grupy społecznej z pozycji niższej cenionej do pozycji wyżej cenionej w społeczeństwie. A więc związana jest ze zdobywaniem wyższych stanowisk²⁴. Kariera to wzór następujących po sobie działań; kurs, kierunek podejmowanych ról społecznych, przebieg jej losów, dążeń. To również zawód, profesja, zajęcie, do którego konieczny jest specyficzny trening. Trening ten jest zobowiązaniem do podjęcia lub realizacji tego zajęcia łącznie z przyjęciem określonego stylu życia²⁵.

¹⁴ K. Dymek, *Małżeństwo i rodzina w nauczaniu Jana Pawła II*, 2008 s. 16.

¹⁵ T. Pilch (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. III, Warszawa 2003, s. 552.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ T. Pilch (red.), jw. s. 552.

²⁰ L. Koczniwska – Zagórska (red.), *Słownik pedagogiki pracy*, Wrocław 1986, s. 114.

²¹ Tamże.

²² M. Suchar, *Modele kariery. Przewidywanie kolejnych kroków*, Warszawa 2010, s. 11.

²³ Tamże.

²⁴ M. Szymczak (red.), jw. s. 308.

²⁵ M. Szumigraj, *Poradnictwo kariery*, Warszawa 2011, s. 16.

3. Negatywna strona kariery

Kariera zawodowa nazywana jest osią funkcjonowania życia rodzinnego. Prowadzi ona często do patologii – pracoholizmu, wypalenia zawodowe²⁶. Współczesna literatura mówi o przyczynach pracoholizmu. Pierwszym powodem jest wzrost ekspansji gospodarki kapitalistycznej, innym zaś – rewolucja informatyczna, która spowodowała rozmycie granic pomiędzy czasem spożytkowanym na pracę i rozrywkę²⁷.

Z pojęciem kariery związany jest karierowicz czyli „człowiek dążący za wszelką cenę do zrobienia kariery”²⁸.

Karierowicz swojej pracypodporządkowują niemalże wszystko – rodzinę, przyjaciół, zdrowie, miłość, relaks. Kiedy występuje taka sytuacja, gdy kariera zaczyna przesłaniać całe życie to możemy już mówić o pracoholizmie. Karierowicz gdy nie ma czasu na spokojne posiłki czy odpoczynek to jest to sygnał ostrzegawczy, gdzie warto przystopować. Kariera jest ważna, ale mimo wszystko nie za wszelką cenę, kosztem innych. Gdy łączy się z całkowitym uzależnieniem od pracy i „dążeniem po trupach do celu, oznacza zaburzenia”²⁹, które wymagają natomiast konsultacji psychologa.

W obecnych czasach większym uznaniem i większą szansą rozwoju zawodowego cieszą się osoby pracujące: dłużej, intensywnie i bardziej wytrwale. Niemniej jednak należy pamiętać o negatywnych konsekwencjach, na które narażamy najbliższych, rodzinę, dzieci, firmę i społeczeństwo³⁰.

4. Obecność ojca

Obecność ojca w życiu dziecka jest „jednym z największych bogactw, jeśli chodzi o dobrodziejstwa, jakie może ona przynieść dla życia dzieci”³¹. To ojcostwo domaga się „stałej obecności, stałej więzi z dzieckiem, stałej opieki”³². Zaś dziecko potrzebuje dzielić swą codzienność z ojcem. W związku z czym każdego dnia ojciec „robi wkład do banku wspomnień swoich synów i córek”³³. A z tego wkładu dzieci będą korzystały przez resztę swego życia.

Zdaniem A. Vanni czas spędzony z dzieckiem jest podstawowym „wyznacznikiem ojcowskiej miłości”³⁴. Wspólne spędzenie czasu umożliwia ojcu i dziecku lepsze poznanie się. Jedynie bliskość pozwala dostrzec pragnienia dziecka, jego zdolności, ograniczenia, lęki i dążenia. Według badań ojcowie, którzy więcej czasu spędzają ze swoimi dziećmi, lepiej „przyswajają i wykorzystują właściwe sposoby troszczenia się o nie, stymulując ich rozwój i skutecznie towarzysząc im we wzrastaniu”³⁵. Bowiem czas spędzony razem sprawia, iż ojcowie są „bardziej wrażliwi na wyrażane przez dzieci potrzeby miłości, uwagi i jasnych zasad postępowania”³⁶.

Największym dziedzictwem – darem jaki ojciec może zaoferować swoim dzieciom jest poświęcenie im swojego czasu. Każdego dnia powinien znaleźć chwilę na rozmowę, zabawę. Czasu spędzonego z dzieckiem niczym nie możemy zastąpić, ani zrekomensować³⁷. Nieobec-

²⁶ K. Kroc, *Kariera*, <https://portal.abczdrowie.pl/kariera> (02listopad 2016).

²⁷ J. Wachowiak, *Dysfunkcjonalne zachowania pracowników*, Warszawa 2011, s. 21 – 22.

²⁸ M. Szymczak (red.), *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1996, s. 308.

²⁹ K. Kroc, *Kariera czy pracoholizm?*, <https://portal.abczdrowie.pl/kariera-czy-pracoholizm> (03 listopad 2016).

³⁰ Tamże, s. 22.

³¹ A. Vanni, *Ojcowie obecni – dzieci szczęśliwe*, przeł. D. Chodyniecki, Poznań 2012, s. 9.

³² J. Augustyn, jw. s. 245.

³³ Tamże.

³⁴ A. Vanni, jw. s. 26.

³⁵ Tamże, s. 26 – 27.

³⁶ Tamże, s. 27.

³⁷ Tamże, s. 246.

ność ojca spowodowana brakiem czasu rzutuje na przyszłość dziecka. To okres dzieciństwa wyznacza dalszy plan rozwoju emocjonalny, intelektualny, a nawet fizyczny dziecka. Jego brak przejawia się w chorowitości dzieci, ich lękach, nieśmiałości, kłopotach szkolnych, znerwicowaniu, trudnościach w relacjach z rówieśnikami. Jak wspomina P. Auster w książce *J. Augustyna* – „w ciągu pierwszych lat mojego życia (ojciec) wyruszał do pracy wczesnym rankiem, zanim się obudziłem, i wracał do domu już dobrze po moim zaśnięciu (...) Byłem synkiem mamusi”³⁸. Dalej wspomina P. Auster – „często chorowałem i tym właśnie matka uzasadniała nadmiar poświęconej mi uwagi. Spędziliśmy razem mnóstwo czasu, ona ze swoją samotnością, ja z moimi skurczami, cierpliwie wysiadując w poczekalni doktorów, aby któryś z nich zdusił wreszcie tę nieustającą insurekcję w moim brzuchu (...) od samego początku poszukiwałem ojca, kierując się w zapamiętaniu do każdego, kto mógłby go przypominać”³⁹.

Intensywność życia zawodowego mężczyzny sprawia, iż poświęcanie swojego czasu dziecku jest obecnie jednym z najtrudniejszych tematów ów ojcostwa. Czasu poświęconego swemu dziecku nie da się nagromadzić i ofiarować w jednym momencie. Jak słusznie zauważa J. Augustyn – „z trudnością daje się wynagrodzić dzieciom nieobecność ojca w ciągu całego tygodnia czy miesiąca jednym wspólnym weekendem, a codzienną nieobecność w ciągu całego roku – wakacjami spędzonymi wspólnie”⁴⁰. Dlatego też ojcostwo domaga się systematycznej i co ważne codziennej troski o dziecko. To ojciec powinien znaleźć czas i chęci na wspólną zabawę i rozmowy.

Stresujący styl życia ojca spowodowany pracą, karierą powoduje przemęczenie i brak chęci na rozmowy z dzieckiem. Po pracy pragną oni – odpoczynku, ciszy i spokoju⁴¹. Często dostosowują panującą atmosferę w domu do swoich potrzeb. Nie chcą słuchać krzyków i pytań od dzieci, które przez cały czas oczekiwały ich powrotu.

Niemniej jednak wielu autorów podkreśla, iż nie liczy się „ilość czasu spędzonego przez ojców z dziećmi, ale jego jakość, to znaczy intensywność współdzielonych chwil”⁴². Bowiem ojciec ma za zadanie oferować takie formy zabawy by były znaczące z punktu widzenia uczuciowego i emocjonalnego oraz sprzyjały budowaniu ich wzajemnych relacji. Poprzez swą aktywność ojciec powinien „wyrażać swoją rolę tego, który uczy i zachęca dzieci do poznawania, do odkrywania świata w klimacie zaufania i zaciekawienia”⁴³. Wspólne zabawy sprzyjają również kształtowaniu u dzieci „umiejętności panowania nad swoimi uczuciami, a przede wszystkim odpowiedzialnej kontroli nad agresją”⁴⁴. Ważne jest również stwarzanie przez ojca dodatkowych sytuacji, aby dzieci mogły wykazać się swoją kreatywnością i by czyniły to w sposób jak najbardziej aktywny i praktyczny. Należy zatem unikać pasywnego przesiadywania przed telewizorem, preferując bardziej pożyteczne prace takiej jak: porządki domowe, fotografowanie, naprawa sprzętów. Bowiem wszystko to może być pożyteczniejsze jeśli tylko prowadzi do pozytywnych rezultatów – dzieci stają się bardziej pewne i świadome tego, iż potrafią coś zrobić. Stanowi to zatem decydujący filar zdrowia psychicznego w ich przyszłym życiu oraz sukces w szkole i w pracy⁴⁵.

Jeżeli ojciec pragnie wychować swoje dziecko na uczciwego człowieka, winien mu ofiarować nie tak dużo pieniędzy, lecz raczej dużo czasu. Bowiem nie pieniądze i rzeczy materialne uczynią z nich dojrzałą kobietę czy mężczyznę, ale przede wszystkim ofiarowany im czas, kiedy to doświadczą bliskości, troski, mądrości życiowej. Czasu ofiarowanego wychowankom nie

³⁸ Tamże.

³⁹ Tamże, s. 246 – 247.

⁴⁰ Tamże, s. 247.

⁴¹ Tamże.

⁴² Tamże, s. 30.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże, s. 31.

można zastąpić żadnym innym darem. Niemniej jednak wielu ojców swój brak czasu rekompensuje prezentami. Niektórzy nawet „kupują sobie dzieci coraz większym kieszonkowym”⁴⁶. Dzieci oczekują od ojca troskliwej i życzliwej obecności, a nie rzeczy materialnych. Ojciec, który poświęca swoim dzieciom mało uwagi i wypytuje je jedynie o ich problemy w szkole, oceny i relacje z rówieśnikami powoduje, iż traktuje je rzeczowo. Jego uwagi i rady mogą być słuszne niemniej jednak brak więzi i czasu sprawiają, iż nabierają one wydźwięku surowości czy też przysłowiowego czepiania się.

5. Miłość ojca

Obowiązkiem każdego rodzica jest obrona miłości swojego dziecka jako potrzeby rozwojowej. Już w Deklaracji Praw Człowieka czytamy, iż „do harmonijnego rozwoju swej osobowości dziecko potrzebuje miłości i zrozumienia”⁴⁷.

Mówiąc o miłości do dziecka mamy na uwadze miłość naturalną, odruchową i instynktowną. Sz. Kobyliński porusza kwestie miłości w wymiarze biologicznym i duchowym. Zdaniem autora biologicznie jest ona przedłużeniem gatunku, zaś duchowo związana jest z potrzebą opiekuńczości. Bowiem miłość jest automatycznym zjawiskiem, tak jak samoczynność oddychania⁴⁸.

Miłość matki i ojca wzajemnie się uzupełnia, tworzy syntezę, konieczny warunek dla rozwoju oraz zdrowia psychicznego. Następuje tu wówczas sprzężenie zwrotne. Miłość małżonków rzutuje na „miłość do dziecka i odwrotnie – miłość do dziecka wzmacnia wzajemne ich pożycie; mocniej kochając owoce swej miłości, utralają w nim swoją miłość, przywiązanie i odpowiedzialność”⁴⁹. Miłości rodzicielskiej nie jest w stanie nikt i nic zastąpić. Brak owej miłości odczuwany jest bardzo boleśnie zarówno przez dziecko, jak i dorosłego już człowieka.

Miłość ojca nie musi się różnić od miłości matczynej. Jednakże w większości przypadków jest ona „bardziej wymagająca, stawia warunki, wprowadzając dziecko w świat ładu, dyscypliny”⁵⁰. Przed ojcem dziecko czuje większy respekt. Ojciec jest wyrocznią w istotnych sprawach. Pomaga dzieciom rozwiązać problemy, stawia wymagania, nagradza ich osiągnięcia, ale również każe za lenistwo i słabość. Ojciec zatem jest autorytetem, który imponuje „konsekwencją, stanowczością”⁵¹. Jest w oczach dziecka wzorem godny do naśladowania. Zdaniem J. Gajdy jeśli ojciec potrafił by dodać rozwijającemu się dziecku odrobinę wiary w siebie, przetrzeć je przed konsekwencją, uczycь brać odpowiedzialność za każdy ich czyn, to byłby w stanie „zaskarbić sobie równie wielką miłość dziecka”⁵².

Kontakty ojca w pierwszych latach życia dziecka są bardzo ograniczone. Ojciec nie reprezentuje naturalnego świata. Reprezentuje on drugi biegun, a więc „świat myśli i przedmiotów, które są dziełem rąk ludzkich, świat prawa i ładu, dyscypliny, podróży i przygody”⁵³. Stąd też ojciec jest tym, który wskazuje dziecku drogę, uczy.

Niektórzy naukowcy miłość do dziecka mierzą czasem z nim spędzonym. Twierdzą, iż kochać dziecko to „oddać mu siebie, swoje doświadczenie, być z nim”⁵⁴. Dlatego też miarą miłości jest „wymiar czasu z nim spędzonego, wygospodarowanego z naszych zajęć, przyjemności, wypoczynku”⁵⁵. Warto zaznaczyć, iż warunkiem tak rozumianej miłości jest intelektualny kontakt

⁴⁶ J. Augustyn, jw. s. 251.

⁴⁷ M. Łopatkowa, *Pedagogika serca*, Warszawa 1992, s. 221.

⁴⁸ B. Kosińska – Piasecka (red.), *Sztuka rodzicielskiej miłości*, Warszawa 1979, s. 39.

⁴⁹ J. Gajda, *Oblicza miłości*, Warszawa 1993, s. 74.

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ Tamże.

⁵² Tamże, s. 75.

⁵³ E. Fromm, *O sztuce miłości*, przeł. A. Bogdański, Warszawa 1994, s. 44.

⁵⁴ B. Kosińska – Piasecka (red.), jw. s. 35.

⁵⁵ Tamże.

z podopiecznym, realizujący się przy tym w atmosferze wzajemnego zainteresowania. Zdaniem W. Żukrowskiego „trzeba mieć dla dziecka czas”⁵⁶. Nie wystarczy jedynie je karmić i pytać jak było w szkole, prawie go nie słuchając. Każdego dnia należy znaleźć dla niego chwilę na rozmowę, zabawę. Bowiem miłość jest „wymianą uczuć – pomocnych działań, porad, cierpliwego słuchania cudzych zmartwień, niepokojów (...) to także poszanowanie drugiej osoby”⁵⁷.

Niemniej jednak najpowszechniejszą postacią rodzicielskiej miłości jest właśnie miłość ni-jaka W imię tak pojętej miłości, rodzice nie mają czasu dla dzieci, opędzają się od nich twierdząc, iż są zmęczeni i zajęci⁵⁸.

6. Problemy ojcostwa

Zdaniem J. Pulikowskiego największym dramatem związanym z ojcostwem jest „brak woli, pragnienia, gotowości na podjęcie wysiłku, by zostać dobrym ojcem”⁵⁹. Mężczyźni po prostu „nie chcą chcieć podjąć uczciwego trudu robienia kariery ojca”⁶⁰. Według autora wybierają te ważniejsze kariery o zabarwieniu zarobkowym.

Wielu ojców przyznaje, iż czuje się nieswojo, gdy mowa jest o opiece nad dzieckiem. Są wówczas sparaliżowani i często przekazują dziecko żonie. Jak twierdzą: „stać nas na to, by sprzeciwić się rozgniewanemu szefowi, i mamy odwagę zdobyć ważnego klienta, ale paraliżuje nas lęk na widok jednorocznego dziecka w potrzebie”⁶¹.

Zdaniem D. Kornas – Biela ojcostwo we współczesnych czasach staje się „luksusem ekonomicznym i czasowym, na który nie każdego stać”⁶². Rodzice na co dzień są jednakowo zagonieni, zmęczeni, zapracowani, zajęci sprawami zawodowymi. Podczas narodzin dziecka dokonują podziału obowiązków rodzinnych często kierując się zasadą sprawiowości, a nie miłości.

Ceną dobrego ojcostwa jest „ofiara z samego siebie; poświęcenie energii, czasu, snu, wolności, porządku i pieniędzy”⁶³. Troska o dziecko wpisuje się trwale na całe życie mężczyzny. Od chwili jego poczęcia wszystko podporządkowuje i dostosowuje do życia dziecka, do jego etapów rozwojowych, trudności i problemów⁶⁴.

To mężczyzna – ojciec, odpowiedzialny jest za zbudowanie domu. Domu w znaczeniu przestrzeni fizycznej, wspólnego mieszkania i zabezpieczenia materialnego oraz domu jako klimatu rodzinny, czyli mowa jest tu o miłości, życzliwości i trosce. Wielu ojców twierdzi, iż dobrze spełniają swoją rolę – dostarczają pieniędzy. Jednakże zapominają o ich obecności. Ważne jest poczucie bezpieczeństwa, zainteresowanie żoną i dziećmi. Zapewnienie bytu materialnego nie wystarcza. Dlatego też aby zbudować prawdziwy dom, ojciec winien „uczyć się łączyć starania o środki materialne i karierę zawodową z troską o zapewnienie rodzinie poczucia bezpieczeństwa i opieki, co łączy się nieodzownie z jego częstą obecnością w domu”⁶⁵.

7. Ojciec w życiu

Ojciec w życiu dziecka pełni istotną rolę. Zdaniem K. Canfielda jest kimś niepowtarzalnym. Jego zasługi są doceniane, a efekty widoczne nie tylko teraz lecz w przyszłych latach dziecka.

To dzięki miłości ojca łatwiej jest przewidzieć problemy dziecka związane z: zachowaniem,

⁵⁶ Tamże, s. 78.

⁵⁷ Tamże.

⁵⁸ T. Biernat, *Praktyka wychowania rodzinnego. Poradnik dla rodziców*, Szczecinek 2001, s. 62.

⁵⁹ D. Kornas – Biela, jw. s. 99.

⁶⁰ Tamże.

⁶¹ K. Canfield, jw. s. 214.

⁶² D. Kornas – Biela, jw. s. 176.

⁶³ M. Pytches, *Nie jesteś już dzieckiem. Droga ku pełni dojrzałości wewnętrznej*, Kraków 1993, s. 76–77.

⁶⁴ J. Augustyn, jw. s. 237.

⁶⁵ Tamże, s. 198.

przestępczością, nadużywaniem środków chemicznych. To dzięki niemu dziecko po raz pierwszy dowiadyuje się o: przychodzeniu, odchodzeniu, przemianie, rozdzielaniu. Występujące u niego zaangażowanie inicjuje zainteresowanie dzieci światem przedmiotów, aktywnością, ludźmi, dodatkowo poszerza horyzonty i stymuluje jego procesy myślowe⁶⁶. To ojcowie są bardziej oddani dzieciom w zabawie i czynnościach fizycznych. Bowiem jak twierdzi T. Bary Brill Brizolton „kiedy podchodzi ojciec, dziecko napina ramiona i podnosi brwi, jakby oczekiwało zabawy”⁶⁷.

Zdaniem wielu autorów aktywna postawa ojca powinna pojawić się jak najwcześniej. Bowiem dziecko poznaje ojca już w łonie matki. Następuje to głównie przez głos i dotyk. Nowonarodzonemu dziecku rodzice zapewniają bezpieczeństwo, pomagają w zaspokajaniu podstawowych potrzeb fizjologicznych. Ojciec dodatkowo „stwarzając atmosferę spokoju i stabilizacji rodziny, wpływa na stan emocjonalny swojej partnerki, co odgrywa znaczną rolę w kształtowaniu emocjonalnym dziecka”⁶⁸. Obecny model opieki rodzicielskiej nastwiony jest na to, aby ojciec wyręczał bądź wspomagał matkę w licznych obowiązkach. Dziecko w takim klimacie zdaniem W. Kołodziej traktuje równi obydwój rodziców.

Zważywszy na jego zasługi i wpływ nadziei słuszne jest przytoczenie słów K. Canfielda – „dzieci potrzebują serca ojca, a nie tylko jego portfela, by wyrosnąć na zdrowych ludzi”⁶⁹.

Wnioski

Ojciec towarzysząc dziecku od pierwszych jego chwil życia, sam rozpoznaje i odczuwa swoje powołanie, powołanie do ojcostwa. Staje się więc: przyjacielem, powiernikiem, opiekunem i doradcą. Rozwija się on na wielu płaszczyznach, gdyż „wymagania jakie stawia rodzicielstwo to najtrudniejsza praca jaką przychodzi wykonać”⁷⁰. To on musi stać się „bohaterem dla swoich dzieci, przykładem i wzorem do naśladowania, nie telewizyjną gwiazdą i celebrytą, ale prawdziwym mężczyzną z krwi i kości”⁷¹.

Co prawda dzięki karierze możemy spełnić marzenia. Jednak mimo wszystko nie wolno zapominać nam o normalnym życiu. Powinna występować równowaga pomiędzy życiem zawodowym i rodzinnym. Dlatego też ważne jest by osoba robiąca karierę potrafiła przystępować w chwilach zmęczenia czy stresu⁷². Bowiem kariera w życiu człowieka nie jest celem lecz tylko środkiem.

Streszczenie

Obecnie polskie rodziny przeżywają kryzys związany z brakiem ojca. Jedną z jej przyczyn jest pogoń za pieniędzmi i własną karierą. Ojcowie nie mają czasu na rodzinę, dzieci i żonę. Są odizolowani, nie interesują ich sprawy rodzinne. Liczą się dla nich wyłącznie dobra materialne. Ważna jest praca, samochód i mieszkanie. Ale gdzie w tym wszystkim jest mąż i ojciec? Czy ma miejsce dla dziecka? Czym zatem jest ojcostwo? Czym kariera? Jakie potrzeby ma dziecko?

Niniejszy artykuł porusza kwestie ojca. Przedstawia jego pojęcie. Definiuje termin kariery. Omawia jej negatywne strony. Mówi o obecności i miłości ojca do dziecka. Kolejno przedstawia problemy ojcostwa związane z wykonywaną pracą. Artykuł kończy charakterystyka ojca w życiu dziecka.

⁶⁶ K. Canfield, *Serce ojca. Jak być dobrym ojcem*, przeł. S., J. Demscy, Warszawa 2007, s. 107 – 108.

⁶⁷ Tamże, s. 108.

⁶⁸ I. Janicka (red.), *Rodzice i dzieci w różnych systemach rodzinnych*, Kraków 2010, s. 40.

⁶⁹ Tamże, s. 109.

⁷⁰ I. Bańka, *Ojcostwo*, <http://www.niedziela.pl/artukul/106608/nd/Ojcostwo> (04 listopad 2016).

⁷¹ Tamże.

⁷² Tamże.

Słowa kluczowe: ojcostwo, kariera, potrzeby, miłość, bezpieczeństwo

Summary

As we speak, families all over Poland are going through a crisis concerning a lack of father figures. One of its causes is the pursuit after money and career. The fathers don't have time for their wives, children and family in general. They're isolated, unconcerned about family issues and adamantly continue on their quest to consistently acquire material goods. Work, the car, home – all these things are of higher priority. Now, where in all this is the father figure and is he truly there for his children? How can fatherhood and career be intertwined with one another? What does a child need?

The following article addresses issues regarding fathers, such as: the negative aspects of the careers they choose, their availability and love reserved for their children and what fatherhood looks like in light of all fathers' jobs. This article is concluded with a profile of the father in a child's life.

Keywords: fatherhood, career, needs, love, security

Bibliografia

- Augustyn J., *Ojcostwo. Aspekty pedagogiczne i duchowe*, Wyd. WAM, Kraków 2006.
- Bańka I., *Ojcostwo*, <http://www.niedziela.pl/arttykul/106608/nd/Ojcostwo> (03 listopad 2016).
- Biernat T., *Praktyka wychowania rodzinnego. Poradnik dla rodziców*, Wyd. Fundacja Nasza Przyszłość, Szczecinek 2001.
- Canfield K., *Serce ojca. Jak być dobrym ojcem*, przeł. S., J. Demscy, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2007.
- Dymek K., *Małżeństwo i rodzina w nauczaniu Jana Pawła II*, Wyd. e-bookowo, 2008.
- Fromm E., *O sztuce miłości*, przeł. A. Bogdański, Wyd. Rebis, Warszawa 1994.
- Jabłoński S. (red.), *Ojciec*, Wyd. Fundacji Humaniora Poznań 2000.
- Janicka I. (red.), *Rodzice i dzieci w różnych systemach rodzinnych*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2010.
- Koczniewska – Zagórska L. (red.), *Słownik pedagogiki pracy*, Wyd. Polskiej Akademii Nauk, Wrocław 1986.
- Kornas – Biela D., *Oblicza ojcostwa*, Wyd. Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2001.
- Kosińska – Piasecka B. (red.), *Sztuka rodzicielskiej miłości*, Wyd. WAM, Warszawa 1979.
- Kroczyński K., *Kariera czy pracoholizm?*, <https://portal.abczdrowie.pl/kariera-czy-pracoholizm> (03 listopad 2016).
- Kroczyński K., *Kariera*, <https://portal.abczdrowie.pl/kariera> (02 listopad 2016).
- Łopatkowa M., *Pedagogika serca*, Wyd. WSiP, Warszawa 1992.
- McDowell J., Wakefield N., *Zadziwiający wpływ tatusia*, Wyd. Vocatio, Warszawa 1994.
- Pilch T. (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. III, Wyd. Żak, Warszawa 2003.
- Pulikowski J., *Warto być ojcem*, Wyd. Instytut Wyd. Jerozolima, Poznań 1998.
- Pytches M., *Miejsce ojca. Ojcostwo w zamyśle Bożym*, Wyd. M, Kraków 1993,
- Sosnowski T., *Ojciec we współczesnej rodzinie. Konspekt pedagogiczny*, Wyd. Akademickie Żak, Warszawa 2011.
- Suchar M., *Modele kariery. Przewidywanie kolejnych kroków*, Wyd. C. H. Beck, Warszawa 2010.
- Szumigraj M., *Poradnictwo kariery*, Oficyna Wyd. Łośgraf, Warszawa 2011.
- Szymczak M. (red.), *Słownik języka polskiego*, Wyd. PWN, Warszawa 1996.
- Vanni A., *Ojcowie obecni – dzieci szczęśliwe*, przeł. D. Chodyniecki, Wyd. w drodze, Poznań 2012.
- Wachowiak J., *Dysfunkcyjne zachowania pracowników*, Wyd. Difin, Warszawa 2011.
- Witczak J., *Ojcostwo bez tajemnic*, Wyd. Towarzystwo Rozwoju Rodziny, Warszawa 1987.